

hyst för förhoppningar om Neander, fastän en »statskyrka» och »symboliska böcker» äro honom »*ein Gräuel*» o. s. v. Men tiden är kort. Jag säger derföre blott, att jag här bevisat, att mina motsståndare äro »okunnige», »omogna», »oerfarna», »förstå hvarken vettenskapens eller kyrkans ändamål», »inskränkt fattat vettenskapens syfte», att de äro »svamlande», »obestämda», »motsägande», »temligen kortsynta», »utan förnuft och rimlighet», »nebulösa», »bizarra», »inskränkta», »enfaldiga», »katoliker», »jesuiter», m. m. m. m.; att jag slagit dem med mina andas vapen, i det jag kallat dem: mina och min *kyrkas* »förtrampare» och derföre »affällingar», »religionsstormare», »kristendomsförnekare», »samhällsupplösare», »helgedomsrånare», »röfware» m. m. m. m.

(Här hejdade sig den värde talaren, såg i sina händer och fann dem tomma, knackade på sin panna och hörde ett dånande ljud återskalla, der »menniskoförståndet» borde hafva sin plats. En vind blåste upp och svängde om hans lekamen, så att händerna bedjande sträcktes åt den råa massan, och fötterna sprattlande och stampande vändes emot samhällets höjder. En åskådare sade, att han sett honom i den ställningen en gång förr.)

20

24 TRYCKFRIHETSLAGEN 3 §. 2 MOM.

Freja n:o 88 9. XI 1841

Om också ofta sträfvandet att ur ett lagstadgande söka utleta lagstiftarens *mening* kan förfalla i det löjliga, då man hos denne vill finna en högre visdom, insigter och åsikter, andra än dem, hvilka i lagens bokstaf uttalas, så ligger det å andra sidan dock i sakens natur, att ingen del af lagstadgandets bokstafliga innehåll bör anses för betydelselös och utan mening.

30

Detta skulle dock inträffa med en del af 3 §. 2 mom. i tryckfrihetslagen, om man gäfvde densamma den tydning, som på visst håll varit åsyftad. Det heter: »Förnekelse af en Gud och ett lif efter detta, eller af den rena Evangeliska läran: förbrytaren skall anses efter 1 Kap. 4 §. Missgernings-Balken, och skriften konfiskeras.»

Skulle nu med »förnekelse af den rena Evangeliska läran» menas en förnekelse af t. ex. den ena eller andra af de satser, symboliska böckerna innehålla, så vore uppenbarligen de föregående punkterna om förnekelsen af »en Gud» och »ett lif efter detta» helt och hållet öfverflödiga, och dessa stadganden stode der alldeles meningslöst. Ty läran om Guds existens och ett lif efter detta finnas ju äfven i symboliska böckerna; och stadgandet angående en förnekelse af den rena Evangeliska läran, om dermed skall förstås förnekelsen af hvilken som helst af symboliska böckernas lärosatser, skulle då äfven innebära de tvenne föregående. Låter det nu tänka sig, att lagstiftarna varit okunnige nog, för att ej inse detta förhållande, eller tanklöse nog, att, då de redan i förbudet mot förnekelse af den rena Evangeliska läran innefattat det mot förnekelsen af en Gud och ett lif efter detta, ännu en gång omsäga samma sak!

40

Men nu anser lagen dessa tvenne *skilda* punkter af den vikt, att en förbrytelse emot *någon af dem* vore riksvådlig, och förbrytaren, om han ej låter sig rätta, bör landsförvisas. Det måste derföre låta tänka sig, att den rena Evangeliska läran kan förnekas, utan att denna förnekelse innehåller den af Guds tillvaro och af själens odödlighet. T. ex. om

någon i tryck lärde: »så sannt en Gud lefver, och jag tror på ett lif efter detta, så är den rena Evangeliska läran falsk», så vore han ju saker till brott emot 3 §. 2 mom. tryckfrihetslagen *endast* i afseende å den tredje af de punkter, detta lagrum innehåller. Och så kunde ju en katolik, en ifrig reformert, en jude eller muhamedan lära, om han finge i tryck framställa, hvad han tänker och hvad han enligt sin religiösa tro måste anse för sannt. Nu är detta genom ifrågavarande lagrum dessa, likasom hvar och en annan, förbjudet. Lagen förbjuder ingenstädes att i tryck framställa från den rena Evangeliska läran afvikande och mot densamma stridande trosläror, och sådant sker äfven derföre dagligen opå- 10
taldt. Men att i tryck förneka och nedsätta den rena Evangeliska läran, att förneka en Gud och odödligheten, detta är, utan afseende på den felandes trosbekännelse, ett brott mot tryckfrihetslagen. Men deraf följer också, att dess stadgande angående förnekelse af den rena Evangeliska läran bör fattas ordagrannt, icke såsom åsyftande en förnekelse af den ena eller andra satsen i symboliska böckerna. Huru skulle eljest det anförda lagrummet i dess helhet hafva någon betydelse? Den rena Evangeliska läran är Sveriges statsreligion, dess falskhet får derföre icke offentligen predikas; andra trosbekännelser, kristna och 20
icke kristna, äro tolererade, och religiösa läror få, äfven om de strida mot statsreligionens, i tryck spridas, men inga skrifter få förneka Guds tillvaro eller odödligheten, d. ä. lära atheism och upphäfva moralitetens grundvalar. Se der det ifrågavarande lagrummets enkla betydelse.

För en sådan tolkning vittna så väl lagens ord som dess historiska ursprung och den närvarande praxis, i förhållande till andra religionsbekännare, än den Lutherska kyrkans. Ända från Upsala mötes beslut har lagen skyddat den Evangeliska läran såsom statsreligion. Så länge inga andra än dess bekännare i Sverige ägde fri religionsöfning, fingo ej heller några mot densamma stridande religionsläror i tryck fram- 30
ställas. Sedan religionsfriheten blifvit lag, kan detta skydd för statsreligionen endast bestå i förbudet mot dess offentliga nedsättande, i förhållande till öfriga trosbekännelser, mot dess öppna förklarande för en irrlära, falsk sanningslös o. s. v. Det blinda nitet inser ej den orimlighet, hvartill en annan tolkning af tryckfrihetslagen måste leda. En katolik, en jude skulle då kunna i tryck utsprida läror, stridande mot Lutherska församlingens symboliska böcker, utan annat men, än saknad af statsborgerliga rättigheter; men en lutheran skulle först varnas och, om han ej ville förneka sin öfvertygelse, förjagas ur landet! En utländning, om han än vore muhamedan, skulle då äga större yttranderätt i Svea land, än en af landets barn, som blifvit uppfostrad 40
i Lutherska läran! Genom att öfvergå till judendomen eller muhamedanismen kunde denna tilläfventyrs på samma gång bevara sin yttranderätt och äga ett fädernesland!

Så måste lag och förnuft ge vika, der det blinda nitet och fanatismen rasa.

Med en naivitet utan like har äfven aktor i Straussiska tryckfrihetsmålet *antagit*, att hvad han anser för stridande emot 2 Art. i Symbolum Apostol. och 1 och 3 Art. i Augsb. Bekännelsen, äfven vore en förnekelse af den rena Evangeliska läran. Vi förbigå det falska i hans begrepp, om hvad den åtalade skriften positivt lärer, och fästa oss 50
endast dervid, att han glömt att åberopa det lagrum, som skulle ligga till grund för ett sådant antagande. Såsom vi ofvanföre visat, skulle detsamma endast förklara den punkt af 3 §. 2 mom. för gällande, hvilken aktor åberopat, men det öfriga af samma moment för ett nonsens, och i Sverige göra hvarje annan trosbekännelse till ett bättre

skydd för yttranderätten, än den rena Evangeliska. Skulle Aktor gjort sitt påstående i målet i tryckt skrift, så skulle han, om en domstol följde hans nämnda antagande, just genom detta gjort sig själf skyldig till tryckfrihetsbrott, enligt den åberopade §. af tryckfrihetslagen. Ty i *Formula Concordiæ* heter det: »Men de symboliska böckerna och andra skrifter, om hvilka vi nyss talat, hafva icke anseende af en domare» (öfver dogmernas gudaktighet eller gudlöshet, sanning eller falskhet), »ty denna värdighet tillkommer endast den Heliga skrift¹. Då nu detta en symbolisk boks stadgande, att icke symboliska böckerna, utan den Heliga skrift afgör, öfver hvad som bör anses för den rena Evangeliska läran, genom Aktors anförda antagande skulle förnekas, så har Aktor förnekat den rena Evangeliska läran och bör akta sig att befordra sina påståenden till trycket. Må detta vara åklagaremakten till en varning och ett ytterligare bevis uppå de motsägelser, hvartill dess lagtolkning skulle leda.

25 »RÄTTVISA ÄFVEN ÅT JUDARNE»

20 *Freja n:o 88 9.XI 1841*

Under denna rubrik har Biet¹, som med största ifver antager sig judendomen, Strauss och den Heliga skrift, med förbehåll endast att »kyrkans auktoritet» står öfver dem allesamman, sökt visa oriktigheten af vårt yttrande, att budet »älska din nästa såsom dig själf» uteslutande tillhör den kristna, icke den judiska religionen. Biet har nemligen anført utdrag ur en judisk kateches, hvarest ibland annat nämnda bud citeras från 3 Mos. 19: 18. Läser man dock här detta bud i dess sammanhang med det föregående i samma vers: »Du skalt icke hämnas och icke behålla någon ovilja emot *dins folks barn*. Du skalt älska din nästa såsom dig själfvan; ty jag är Herren», så inses lätt, att med nästan här endast menas: »dins folks barn». Men i samma Kap. v. 34 säges äfven i afseende å främlingar, som bosatt sig i Kanaans land, »du skalt älskan såsom dig själfvan.» Hvar och en känner, att jemte detta bud, som blott angår dem, hvilka bo »när eder i edro lande», finnes en mängd andra, hvilka äfven tydligt visa, att i detta afseende uti gamla Testamentet göres skilnad till personen. Det heter t. ex. i 5 Mos. 23: v. 7: »Edo meen skalt du icke för styggelse hålla, men i v. 6 om Ammoniterna och Moabiterna: »Du skalt dem hvarken godt eller äre bevisa i alla dina lifsdagar evinnerliga.» Men det är fäfängt, att vilja tvista om något, som i sekler varit ett axiom, att nemligen den kristna läran är en

¹ För den vettenskapliga råhet, som vill göra symboliska böckerna till gudomlig uppenbarelse, tillägga vi äfven fortsättningen: »utan de afgifva endast ett vittnesbörd för vår religion, förklara densamma och visa, huru den Heliga skrift beträffande stridiga punkter (*in articulis controversis*) på särskilda tider af lärarena i Guds församling blifvit förstådd och förklarad, och på hvilka grunder lärosatser, som strida emot den Heliga skrift, blifvit vederlagda och förkastade» Samma lärda teolog i Sv. Biet, som anser symbola för gudomlig uppenbarelse, påstår också, att kyrkoläranes åsigt på särskilda tider, de grunder, uppå hvilka de förkastat villomeningar, och reformatorernes förklaringar öfver deras religion »i skriften befinnas, som strida människoförstånd läsliga.» Den, som själf sålunda inhämtat sin teologi, kan väl också tro »Stockholmsjungfrurna» om förmåga dertill.

² Denna artikel är den första i polemiken mot Freja, hvori Biet företett någon annan bevisning, än ovet, osanning och några triviala glosor, ehuru den likväl icke helt och hållet saknar dessa ingredienser. Det hela röjer också en oskyldig ovetenhet, så att Biet tagit våra påståenden för något nytt och oerhördt. Förrän Biet talade om »ärlighet», hade varit bäst, att det lånat sig en bibel och i den uppslagit citationerna.